

Buriad-Mongol YNEEN

BK(b)-ийн Буриад-Монгол Обкомой ба БМАССР-ийн
Верхоовно Соведей Президиймэй ооган.

Мынөөдөрийн ноомерто:

Xуушан ба залуу каадруудийн зохилдуулан
хэрэглэх.
BK(b) P-ийн XVIII сгеездиин нeрeмзeтe сoрeв-
нoвaани үргeлзeлхөөр.
Улаан-Үдийн гoрoдскoй пaртиинa aктивaй суг-
лаан дyyрee.
Пaртиинa азaбaйдaл.
Социaлиc сoрeвнoвaаниийг үргeлзeлүүлx.

Xуушан ба залуу каадруудийн зохилдуулан хэрэглэх

BK(b) P-ийн XVIII СГЕЕЗДИИН НЕРЕМЗЕТЕ СОРЕВНОВААНИ ҮРГЕЛЗЭЛХӨӨР

— ZURAG DEERE: PVZ-ой FZY-
гэй хургуулийн нахаалгын
ныср V. N. Силиван—BK(b)
пaртиийн члeн, урдийн слe-
сaрб.

P. Mixailovoi фото

YNDER POKAZATEL- NUUD

Кабанска. Селенгийн станца
дээрх сгнүүрсгүүдэй бригаа-
да (бригадирань ных. Леаныйк)
болбо BK(b) P-ийн XVIII сгеез-
диин хынделде азалай бeтeсiлн
yндeр покaзaтeлнyдийг xаруул-
хaн бaйнa гeбeл, нaймaн
минyтийн тoршoo сoo пaссaжилска
пooжeдeдe 8 тoоннo гpыгз
aсaдaг бoлoo. Сгеездиин урдa
тee eнe сaгaй тoршoo сoo oрoидoo
4 тoоннo гpыгз aсaдaг бaлгaа.

Кабанскиин MTS-ийн тpaк-
тoрнa №3 бригадиин бригадир
ных. I. F. Билков, тракторист Je.
Ротышев ба бусад xадaа
BK(b) P-ийн XVIII сгеездиин нe-
рeм oөхeдiнгeө тpaктoрaй рe-
мoнтoлoгийг бoлзoрхoo 4 x-
нoг урдa дyyгexe, мын №3
"СТЗ" тpaктoрийг пaнaнaа yлг-
гaгaн рeмoнтoлoгo гeзe yлг-
гaгaн aбхaн aд, eнe yлгaгaа
xындeтeгeг дyyгeбe.

Гадана, ене MTS-ийн кызнec
ных. I. Иванoв болбо BK(b)
P-ийн XVIII сгеездиин нeрeмзeтe
социалиc сoрeвнoвaнидa oрoл-
сo. Ных. Иванoв болбо сoрeвнoвa-
нидa oрoлсoхoн тpыг-
шiнгeе yдeрхeө xойшo азaлaгaа
бeтeсiлийг xойр дaхiн дeсeлy-
лe.

G. Bazaanov.

Туулан амзалануудaa бeхидxexe

Селенгийн ухан замат тpaнс-
портин коллектив болбо yбeлeй
сyдoрeмoнтийг eрxим хaтнaа
jабуулхин тyлa, дeкaбpь хaрлн
exиeр кoллeктивoгoo дyндa
социалиc сoрeвнoвaниин дoгo-
вoрнyдийг бaтaлзa, eнe дoгo-
вoрнyд сoгoo: флoдoй рe-
мoнтийг бoлзoрхoонь yридшa-
лaн бa yндeр шaнaртaлгaаp дyyг-
exe, шiнe сiнe стaxaнoвcy-
дийг yргyулxа, ceexнyдe тpыг-
зыгeдe гaргaxa, тiгeдe
тeдeнe yндeхe хyури дeрe сy-
дoрeмoнтнo зaвooдoo тpыг
зeгiин пpeдпpиятaй бoлгoxo
гeзe мeтiн зылнyдийг бiсeзe,
кoнкpeтнe yлгaнyдийг aбхaн
бaйнa. Тeрeсeлeн, мaнaлшi мoдo
бoлбoсoрyулxa ceex xадaа
кoнкpeтнe yлгaнyдийг aбхaн
бaлгaа.

BK(b) P-ийн агyу jixe ар-
нaймaдyгaаp сгеездиийг зaрлaxa
тyлaй BK(b) P-ийн CK-еl пlee-
нyмeй тoгтoомзo гaрхaн бa
сгеездиин урдa тeхi социалиc
сoрeвнoвaни yргeнeгeр дeлгe-
pылгeлxe xаaнa xаaнaгyгi jабуу-
лaгдaа хeн. Тилмeхe мaнaл
мoдo бoлбoсoрyулxа ceexиин
кoллeктив xадaа eнe сoрeвнo-
вaнидa oрoлсoo, ceexje зa-
вooд дeрee тpыг ceex бoлгo-
хиин тyлeө yгaа jixe yлeдбeрiлн
бa пoлитичeскe yргaлтaйгaаp
xыдeлмepилxe exилхeн бaлгaа.

Exн тpыгын бригааданууд бa
xыдeлмepиcдийг тyс тyсaгaаp
сyдoнyдa тeхидxehen бaйнa-
нaбд. Тiгeдe, xыдeлмepилxe гa-
зaрийг бeлeдxexe, бригааданууд
сooхi xыдeлмepиcдeй xылшi
зыбeер oргaнзoвaлxа бa зo-
хион тaбixа, азaлaй бeтeсiлийг
дeсeлyлxexe г.м. xeмeзe jабуу-
лaнyдийг jабуулхaн бa кoнт-
poль, тyлaмaзa, зaбapи гeхe
зeргeep xагaнхaн дeрeхe, сy-
дoрeмoнтлoгoo xыдeлмepиде,
мaнaл ceex бaгa бiсe aмзaлтa-
нyдийг тyлaхaн бaйнa.

Janvaapь хaрa сoo ceexингeе
yлeдбeрiлн пaнaлшi 144,4 пpo-
ц. дyyгexe, азaлaй бeтeсiлийг 192
пpo. xыртe дeсeлyлxexe шaдa-
нaнa бaйнaбд. Eдe aмзaлтaнy-
дийг тyлaзa, пaрoxooдcтвo дe-
рee тpыг хyури eзeлхeнeй рe-
зyлтaдa, пoлитoдeөлoгoo дaм-
зyулгийн yлaн тyгшiйг aбзa шa-
дaхaн бaйнaбд. Eнe xадaа
мaнaл кoллeктивoй тpыгшiнe
илaтa бaйхaн бa бyрi хaтнaаp
xыдeлмepилxийн зoригoлгo бa
инициaтивийг yгeхeн бaлxа jым.

Тiгeдe, BK(b) P-ийн агyу
jixe XVIII сгеездeдe бeлeг бoл-
гoн, фeвpaль хaрлнaа yлeдбe-
рийн пpoгpaммийг 174,4 пpo-
ц. дyyгexe, азaлaй бeтeсiлийг 214
пpo. xыртe дeсeлyлxexeн бaйнa.
Maart хaрa сoo мaнaл
ceexиин кoллeктивoй xыдeлмepи-
лнe тeмпe дooшoo oрoогyгi,
xарин дaлгaгдaхaн xыдeлмepи-
лeө шaнaр хaнтaйгaаp yлyбшeлeн
дyyгexeн бaйнa. Зiсeлxeдe,
мoдo дaрxалгийн, cтoлaарнa,
кoнoпaтнa, шil зoxлoон xeлгe,
пeeгeн xeлгe, мaлaарнa г.м.
xыдeлмepинyд apeelliн 1-дe
sym гyисeдxegдeбe.

Maнaл ceexиин тpыг бpигaа-
дaнyд бa стaxaнoвcyд бoл-
бо BK(b) P-ийн XVIII сгеезди-
ийг тeмдeгeн, oөхeдiнгeө xыдeл-
мepинyдe тoн хaйнyд рe-
зyлтaдyдийг xаруулхaн бaйнa.
Зiсeлxeдe, ныхeр Лaагaнaй
мoдo дaрxалгийн бpигaдa xа-
дaа хaрa бyxeндe yлeдбeрийн-
гeө пaнaлшi yлyбшeлeн дyyг-
гeнe. Maartиин тpыгшiн xaxд
сoo азaлaгaа бeтeсiлийг 292
пpo. xыртe дeсeлyлxexe. Тeрe-
сeлeн, стaxaнoвeс—Гpигoopь-
jeв, мoдeл xeдeг, кoмcoмo-
льcкo бpигaдa бa бiсe oлoн
бpигaдaнyд, стaxaнoвcyд
бoлбо eрxим покaзaтeлaй-
гaаp xыдeлмepилхeн бaйнa.

Мынeө xадaа мaнaл ceexиин
кoллeктив бoлбо мaйн 1 xыртe
тeхничeскe тaлaар xысeд шaдa-
бaитaл 2 гpыппe xынyдлe
бeлeдxeh гaргaxa, мын тeрe
yгe сoo бyxий yзeг бiсeг мe-
дeдeгyлyдe сым yзeг бiсeг-
тe хyргaxa, yлeдбeрийнгeө пpo-
гpaммийг дyyгexe тaлaар бyрш-
и yндeр покaзaтeлнyдийг
xаруулxа г.м. yлгaнyдийг
нeмeн aбхaн бa сгеездиин
yрдa тeхi социалиc сoрeвнoвa-
ниaар тyлaгдaхaн aмзaлтaнy-
дaа сым бeхидxexe гeзe нe-
гeн дyгaаp xeлeдe, Cтaалин-
кa гyрбaдyгaаp тaбaнзилeй нe-
рeмзeтe социалиc сoрeвнoвa-
нидa oрoлсoхoн бaйнa. Дaмзyул-
гийн Улaн Тyгтa мaнaл ceexиин
кoллeктивoй yгeнyд xадaа бo-
дoтo xeрeгyдeхe xoлoдoxoгyгi
бaйлнe эртeнхe мeдyлнeм.

Boopзoв—Сeлeнгийн Гoс-
пaрoxooдcтвиин сyдoрe-
мoнтнo зaвooдoй мoдo
бoлбoсoрyулxа ceexиин нa-
чaлaншг.

K.

ZURAG DEERE: Бицүүрeй
aймaгaй cолoтo xоншoн, oop-
дeнтo ныхeр Eрдeнi Сaнзee-
jeв.

P. Mixailovoi фото

Сoрeвнoвaниийг үргeлзeлүүлнe

Бицүүр. (Тeлeфoонoр aбтaбa).
Тyс aймaгaй кoлxooзyд —
„Кpaаснa-Знaмaи“, „Cтaалинскa
Пyгьт“, Здaнoвaй нeрeмзeтe
„Улaн-Одoн“ бa бiсe oлoн
кoлxooзyд бoлбо BK(b) P-ийн
XVIII сгеездиин нeрeмзeтe
социалиc сoрeвнoвaни yргe-
нeгeр дeлгepылxexe бyxий eнe зил
сoo үргeлзeлyлxийн тyлeө oрoл-
сoзo бaйнa. Eдe кoлxooзyд
xадaа социалиc сoрeвнoвaниин
знaмaи дoрo, тaрилгийн xыдeл-
мepинyдийг сaг бoлзoртoнe
дyyгexийн бa азaxиин зилшi
aмзaлтaйгaаp yнгeргexийн тyлa бo-
жeвoй тeмeсeлдe бeлeн бaйхaнaа
yлгa бoлгoн, сoрeвнoвaниин-
гaа дoгoвoрoо сoo бiсeдe. Гa-
дaнa, eдeнe xадaа yзeг бiсeг
мeдeдeгyгi jабaдaлшi ликвиди-
лeлxe, мaйн нeгeн xыртe дyyг-
гexe тyлaй пaрти бa пpaвилeл-
cтвиин тoгтoолшi бeлeлyлxийн xe-
рeгтe тoн кoнкpeтнe yлгaнyд-
ийг aбнa. BK(b) P-ийн XVIII-
сгеездиин мaтepиaлнyдийг хaй-
нaаp yзexe тyлaй yлгaнyд
aбтaхaн бa зaрим кoлxooзyдaй
кoлxooзнигyд yзeзeшi бaйнa.
Xaбapи тaрилгийн yдeдe, кoлxooз
бyxeндe тaбaн xoнoгoй тoршo
сoo xанлн гaзeдyд гaргaгдa-
зa бaлxа бaйнa.

Улаан-Үдийн гoрoдскoй пaртиинa aктивaй сyглaан дyyрee

Гoрoдскoй пaртиинa aктивaй
сyглaан xойр yдeр сoo бoлзo
дyyрee. Eнe xойр yдeрe пpe-
eнeдe xамтa 16 xын вeстпaл-
хaн бaйнa.

Бyxий вeстпaлхaн ныхeд xа-
дaа Лeнiн—Cтaлин aй пaртиийн
иcтoричeскa сгеездиин тoгтoолшi
нeгeн хaнaлaр хaйcагaа зyу-
рaа, сaашaдaа xeрeг дeрeнe бe-
лeлyлxийн тyлeө бoлсeлyлгeлeн
тeмeсeдe oөхeдiнгeө xaлyун
xысeлeө мeдyлнeд.

Пaртиинa aктивaй сyглaнaй
тpыгшiн yдeрe пpeнeдe тpыг-
лeн ных. Кyрбaк (сeрeгeй
чaстb) вeстпaлa. Тeрe xадaа
XVIII сгеездиин xыдeлмepиeр
дaшaрaмдyулaн азaлaдaй пoлитичe-
скa бa yлeдбeрийн дeсeлeй
тyлaй xeлeбe.

Удaань BK(b) P-ийн гoркoo-
мoй cекpeтaрь ных. Ceeдeнoв
вeстпaлa. Ных. Ceeдeнoв
xадaа oөрийнгeө вeстпeлeншi
азaлaдшi кoммyниc жoхoр
xынyгyлxexe тyлaдa зoриулxа
xeлeбe. Сaашaнь ных. Ceeдeнoв
бoлбо клeвeтнyгyдeр тeмe-
сeдe тyлaдa тoгтoзo xeлe.

KPK-ийн пaрткoллeгийн cек-
peтaрь ных. Гpaooв бoлбо
oөрийнгeө вeстпeлeншi сoo гyл-
сeдeлгийг шaлгaлшiн yдxа
нyд тyлaдa xeлeбe. Тeрe xа-
дaа Кaбaнcкa бa Зaкaминaй
пaртoгaнзaцaнyдa кoммy-

нистнyдийг пaртинaа бyрy-
гaаp гaргaхaн фaктнyдийг
xeлeбe.

Ных. Cтoжaнцeнкo (PVZ)
xадaа BK(b) P-ийн XVIII сгеез-
диин yгe сoo зaвooд дeрee
jабуулaгдaхaн yлeдбeрийн дe-
сeлe бa стaxaнoвcкa xыдeлe-
нeй yргaлтa тyлaй сyглaндa xe-
лeзe yгeбe.

Тpибyн дeрe, Пaртиийн XVIII
сгеездиин дeлeгaд-ПVZ-oй пaр-
ткooмoй cекpeтaрь ных. Map-
тeмжaнoв aктивa тaлyнaаp
yгaгдaбa.

Apeelliн 8-нaй yдeсe тpыг-
лeн ных. Минжaев (NKVD)
yгe aбзa вeстпaлa.

Ных. Минжaев xадaа xыдeл-
мepиcдe, кoлxooзнигyд бa co-
циалиc интeллeгeнцийн дyндa
yлeдбeрийн шiнe xыдeлeн бa
eнцyлaзм бoлхoн тyлaдa xe-
лeбe.

BK(b) P-ийн Ceнтpaлнa рa-
кooмoй cекpeтaрь ных. Сeдix
бoлбо oөрийнгeө yгe сoo кaа-
дpийг зыбeер шилeн oлoхo бa тe-
дeншi xынyгyлxexe тyлaй xe-
лeбe: „Гaнcaxaн мaнaл Ceнтpaлнa
рaтoдoнo хyйлeй yдeдe 200-хaа
дeсe xынyд xыдeлмepилxийн дeбз-
yлгeдeн бaйнa“.

Ных. Сeдix бoлбо Бyрмoн-
тoргoдo, xeлxexe xойбoонoй

ypaвлeнидe бa xлeбoпeчe-
ниин тeрeстe кaадpнyдийг дeб-
зyлгeдe бyрyгaаp, бoлсe-
лyг бiсeep xандaхaн фaктнy-
дийг xeлeнe.

Ных. Лeнcкiй (PVZ) бoлбо
oөрийнгeө yгe сoo cepжoo бa
тyлeшiйг yлyбшeлeн гaргaшaлгa-
лaй тeмeсeдe тyлaдa тoгтoзo
xeлeбe.

Нiuтaгaй пpoмишлeннoстиин
Нaркooм ных. Бpaйдe бoлбо
oөрийнгeө вeстпeлeншi сoo нiu-
тaгaй пpoмишлeннoстиийг дeлгe-
pылxexe пepcпeктив тyлaй xeлe-
нe.

БМАССР-ий Вepxoвнo Сo-
вeдeй Пpeзидиймeй тpыглeгсe
ных. Бeлгaаjeв бoлбо xыдeө
азaxий бa мaлaзaлaй aсyдaл-
нyд дeрe тoгтoзo xeлeхeн
бaйнa.

Ных. Бeлгaаjeв бoлбо мын
кoлxooзyдийг oргaнзaцoонo
азaxиин тaлaар бeхизyлxexe
тyлaдa aктивaй aнxapлдa xaн-
дaнa. Сaашaнь кылбyрнe бaг-
гyулaлтa тyлaдa xeлe.

Ныхeр Мынкoөjeв (Нaркoм-
зeм) мaлaзaлaй тeзeeлeй бaрaз
бaггyулxа тyлaдa xeлeбe.

Актив xадaа PVZ-oй пaр-
ткooмoй cекpeтaрийг oрoлoгшo
ных. Зoбoвoй вeстпeлeншiйг

aнxapлтaйгaаp дyулбa. Тeрe xа-
дaа BK(b) P-ийн XVIII сгеездиин
xыдeлмepийн yдeрнyдe xыдeл-
мepиcдe, инзeнeрe-тeхничeскe
xыдeлмepилгeдeй дyндa
yгaа jixe дeсeлeй бoлхoн тy-
лaдa aктивa xeлeзe yгeө.

—XVIII сгеездиин нeрeмзeтe
социалиc сoрeвнoвaниийг кoм-
мyнистнyд xадaа oөхeдiн-
гeө бeжeр зiсeе xаруулан yл-
eдбeрийн пpoгpaммийг бeлe-
лyлгeдe xыдeлмepиcдeй кoллe-
ктивийг мoбильзoвaлхaн бaйнa.

Вeстпaлхaн ныхeдyд xа-
дaа гyрбaдaxи тaбaнзилeй xын-
дeлгeдe социалиc сoрeвнoвa-
ни тyлaй бa азaлaдaй пoлитичe-
скe дeсeлeй тyлaдa xeлeдe. Активaй
сyглaан xадaа BK(b) P-ийн XVIII
сгеездиин тoгтoолшi тoн хaнaаp
xeлxexe зyурaа, ныхeр Cтaалинaй зaбapийг xeрeг
дeрeнe бoлсeлyлгeлeн бeлe-
лyлxийг бyxий Бyрлaад-Мoнгo-
лoй бoлсeлyлгeлeншi yриaлa.

Ныхeр Игнaтeйjeвaй тyгeсxeлeй
yгийн хyйлeр aктивaй сyглaан
бoлбо BK(b) P-ийн XVIII сгеез-
диин тoгтoолнyдийг хaйcахaн
бa тeрeншiйг xeрeг дeрeнe бeлe-
лyлxийн тyлaй тoгтoолшi нeгeн
хaнaлaр aббa.

„PRAAVDAHAA“

Partiina azabaidal

Partiina ujalgajaa dyrgene

Paartiin cleen bolbol:

Partiina ton xatuu şanga disciplinliñ saxxa, partiin ba oronolgoo politiceske azabaidal aktiivnaar xabaadalsaxa, partiin politikiñ, partiina oorganuudal togtoolnuudilji praaktika deere gylsedxen jabuulxa ujalgatal (BK(b) P-in ustaavai 2-xi pyynkthee)

Prigorodno ratoonol Sajantiin somonol „OSO“ kolxoozoi tyryylegse ba kolxoozigoo dergedexi partiina exin organizaaciin partoor nyxer Jegoorov xadaa partiin togtoolnuudilji sag soony dyrgedeg kommunisnuudal negenilne bolno. Nyxer Jegoorov xylberilze baihan kolxooz bolbol azaxiln-gaa xydelmerilji sag bolzor soony dyrgene. Ziseelxede, xabaraigaa tarilgada xysed hainaar beledehen, modobedexeleegge plaaniñ 100 proceent dyrgen ba bişe bişe plaannuudaa byrin dyrgene şadaa.

Iimenyid amzaltanuud, kolxoozniguudilji xydelmeri deeren zyber tabihanal, socialis sorenovaaniin yrgenoor delgereze, staxaanovcuudal oloşonol, kolxoozno maassiln dunda politiceske xymyzyylgiñ ba agitacioonno-maassova xydelmerilji bolşevilsker organizovaalhanal rezyltaadta tulagdaa.

Kyzneec nyxer X. K. Demitrev, yderleigee noormilji 180 proceent xyrter dyrgene, tarilgada xeregledege byxil inventaarnuudaa (sejalke, bornol, plying g. m.) erxim hain şanar-taigaa zahabarilza dyrgen ba.

Myn, partiin zaluu kandidaad nyxer Kaarpykov bolbol modobedexel deere zvinovoodor xydelmerilxe zuuraa, zvinovooigoo plaaniñ 300 proceent xyrter dyrgene, staxaanovska xydelmeriln ynder pokazaateliñ xaruulhan baina. Şubunai fermilji daagşa nyxer P. P. Antoonov xadaa 1938 onolgoo yndege abxa plaaniñ 143 proceent geze gy, all 57 mlangan yndege abxin orondo 53 mlangilji abhan baina. Nyx. Antoonov, kolxoozniguudal dunda agitacioonno-maassova xydelmerilji erxim hainaar jabuulna. Iimenyid ynder pokazaatelnuudilji tuladag staxaanovcuud yseñ bişe bil.

Ene kolxoozdo BK(b) P-in XVIII istoriceska sjezdiln zarlagdahan yderhee xoişo 12 agitaatornuud xydelmerilne, my ee yjede byxil kolxoozniguudiln ton aktiivnaar, honir-xoltoigoor nyxer Staalin doklaadiñ ba sjezdiln byxil materialnuudilji şudalza exilee. Partoor nyxer Jegoorov xadaa byxil agitaatornuudal xabaadalgat

tal beseediñ 3 daxin organizovaalza, agitacioonno xydelmerilji jamar meetodeer maassada oilguulxa tuxal asuudalilji zyşeze, prakticeska zaabarlnuudilji ygehen baina.

Agitaatornuud nyxed Belekoov, Antoonov ba busad manai partiin XVIII sjezdiln materialnuudilji azalşan maassada oilguulxin talaar jixe xydelmerilji jabuulna.

„OSO“ kolxoozoi kolxoozniguud BK(b) P-in XVIII sjezdiln neremzete sorenovaaniñ saşan yrgelzelyylze, yşee ynder pokazaatelnuudilji tulaza, istoriceska sjezdiln togtoolilji bodoto xereg deerens bejelyi xebdi—geze staalinska 3 dugaar tabanzile neremzete socialis sorenovaanida orolşon baina.

Gadana, tus partiina exin organizaaciin byxil kommunisnuud BK(b) P-in istooriln xuriaangil kyyrsilji şudalxa kryzoogto 1-xi zvinovoor huralsaza, 7 zanaati yngergeren baina.

N. B. C.

Xydelmeridee erid xubilalta gargaxa

Lenin—Staalinal komsomooloi urda, soveed zaluuşuudilji kommunismin dyryxer xymyzyylxe ton xariusalgalat zorilgonuud tabigdanxal.

Ene xariusalgalat zorilgilji Zakaaminal aimagal, Utaata-Dalaxin somonol, „Ulaan Dalaxai“ geze kolxoozoi dergedexi komsomoolsko exin organizaaca bolbol xysed bejelyynegyi. Komsoorg nyxer Delgirov gegşe janvaar hara soo xydelmerilngee „plaani“ tabihan nere-teis haa tereenee dyrgelte bolgoxo tuxal jamarşi xydelmeril jabuulaagyl. Komsomoolsko exin organizaaca bolbol zaluuşuudal dundaxi xydelmerilji jabuulxahaa baitugal komsomooln suglaan oridoos bologyl baina.

Myn komsomoolscuudiln eehedilngee politiceske ba nitte-obrazovaatelna xemzeegede deşelyylxin tylee oroldodogyl. Gazeed ba zurnaaluudilji zaxidag komsomoolscuud ton yseñ, tilme deerehee, BK(b) P-in XVIII sjezd deere xehen nyxer Staalin doklaadiñ ba sjezdiln byxil materialnuudilji organizaaciñ olonxi komsomoolscuud yzeze exileedy. Jadxadaa, Delgirov, Şirninov ba busad xadaa yzeg bişeg medexeyi ba бага medexe jadalnuudaş likvidirevelxili oroldodogyl baina. Partiin istoo-

SJEEZDIIN MATERIAALNUUDIJI AKTIIVNAAR ŞUDALNA

Xorlin aimagal, Staalin neremzete kolxoozoi partoor nyx. Sonom Cereenov bolbol kolxoozniguudal dunda BK(b) P-in XVIII sjezdiln materialnuudilji şudalgiñ obarzoovo hainaar organizovaalhan baina. Tus kolxoozoi klyybte sjezdiln materialnuudaar vilstavka organizovaalagdanxal. Kolxoozno maassiln dunda 8 agitaatornuud xydelmerilne. Xydeetelligenceenyid—komsomoolscuud, başşanar nelieed aktiivnaar ene xydelmeride xandanad.

Ene kolxoozoi erxim agitaator nyx. Cereenov (tyryylegse) bolbol tyryylegseer nege zile torşo soo xydelmerilxe zuuraa tus kolxoozoi proriivhaan gar-gaza, vreditelstviin ylegdelnyidilji likvidaalcalagda ne-lieed amzaltanuudilji tulahanal aşada, ene kolxooz xadaa Byx-sojuuzna Xydeezaxiln Vlištavkiln kandidaad bologdohon baina. Gadana. nyx. Cereenovei xylberilxe kolxoozlin şil-ne klyyb, dulaan kyyznice, ga-

raaz ba malnuudal tipovoi baranuudilji barlza dyrgen baina.

Nyxer Cereenov 9 zile torşo soo kolxoozoi tyryylegseer xydelmerilze baina, ene kolxoozlin tabadaxi kolxoozlin bolno. Nyxer Staalin doklaadiñ eeree unşaza hain oilgood, tere oilgohonoo yrgen maassada damzuulan oilguulxa ba eerlin-geee orodoor graamotno bişilil oirln sag soo likvidaalcalxab—geze nyxer Cereenov medyil-ne.

Xorlin aimagal Deede-Kyrbiln s/soveedi dergedexi unşalgiñ başşan bolbol partiin XVIII sjezdiln bolzo baixa yjedenegeel jixe xydelmeri jabuulgin gazar başşaa, ene ydernyydte 13 agitaatornuud xadaa 3 kolxoozuudal 300 garan kolxoozniguudilji nyxed Staalin ba Moolotov doklaaduudal tanil-suulza baiba. Unşalgiñ başşan xydelmeride başşanar—komsomoolscuud nyxed Nanzaatov, Zamçikov gegşed jixe aktiivnaar tualalsadag baina.

Unşalgiñ başşan dergede „Voroşilovsko vsaadniguu-ai“ vzvod organizovaalagdaa. Vsaadniguud-agitaatornuud kolxoozuudta garza kolxoozniguudal dunda nyx. Staalin doklaadaar ba nyxer Voroşilovoi ygeer beseede jabuulna.

Xorlin MTS-in traktoristnuud partiin XVIII sjezdiln materialnuudilji şudalza zuuraa oboronin xydelmerilji şangadaxa vilvodte jizeze, PVXO-gol kryzoog organizovaalaa. Tus MTS bolbol aguu jixe Lenin—Staalinal partiin XVIII sjezdiln urda tee geegdeñ MTS baihan aad, sjezdiln urda teexi socialis sorenovaanida oroşo, eehedilngee geegdelilji likvidirovalxahaa, gadana, zarim dyttingee MTS-te tualalsahan baina.

Sjezdiln materialnuudilji şudalza baixa zuuraa traktoristnuudal brigadir nyx. Innokeenti Borisov bolbol—yngerege zilde manai erxim traktoristnuud ba kombainoornuud nyxed Plastiin, Baiborodin, Kaporski, Agilidin ba Cibikov gegşed xadaa Ulaan Armida orohon baina, tedener myne taankovo şaastida slyzilze binaad. Bider saşadaaşil nyxer Voroşilovto zaabarilji dyrgexebdi limehee manai byxil traktoristnuud PVXO-do belen baixa johotoi—geze xelene.

B. Angaarov.

Komsomolec.

Asuudalda

1900 onoi urda tee Rossiido jamarnuud krizis boloo hem

Paartiin Xorlin alkoomol propagandiist nyxer Cerenzaapova bolbol ene asuudalda xariuu ygeñilji erize, manai redaakcada bişehen baigaa.

Xariuu: Ekonomiceska krizisyyd—kapitalizmin yjede zailasagyl yzegdel myn. Krizisyyd xadaa kapitalizmin zyrşeldoenyid deerehee gol tyleb, ylliberiln obşeeştvenne xaraakter ba şaastna-kapitalis ezemdelgin foormo xojoro xorondoxi zyrşeldoenyid deerehee gardag baina. Krizis bolbol ede zyrşeldoenyid rezyltaad bolno. Eneen tuşaa dyren xarakteristikilji XVI partiseezd deere nyxer Staalin ygtөө hen. Jyrenxildee krizisyyd xadaa 1825 onhoo exilhen ba udaaluulan 1836, 1847, 1857, 1865, 1873, 1882, 1893, 1903, 1907, 1920, 1929, 1938 onuudta bolhon binaad. Krizisyyd xadaa exin deeree, tyry kapitalis oron bolxo Aangililji ylemze jixeer galxuulhan baigaa. 1857 onhoo exilen, krizisyyd xadaa byxil tomonuud kapitalis gyrenyydilji ezelze, delxin xaraaktertal yzegdel bolhon jym.

Rosslido krizisyyd xadaa ilangajaa 1857 onhoo xoişo xyseteigee jabaza exilhen baina. 1857 ondo Rosslido exilhen krizis bolbol baankanuudal, akcioneerne kompaniinuudal, nalmaanal ba promiştlenno fiitme-nyydei bankroodstvoor, nalmaanal zogsoloor ba busadaar ilgaatal baihan jym. 1855—56 onuud bolbol krizisilji ugtuulhan promiştlenno deşelelte zilnyid baigaa. Ene krizisel yjede ylemze jixe unalitiñ zilnyid—1858—59 onuud bolno. Ziseelxede, şineer huurizualag-dahan akcioneerne kompaniinuudal kapitlaans 1857 ondo

300 million tyxerig ba 1858 ondo—51 million rigtee oroo hen.

Tymerzamai barligit gadalgaar ugtuulagdahan onoi krizis xadaa jixexede baigaa. Udaadaxi 1881 ondo exilhen baina krizisel ilangajaa pokazaat baihaniñ xadaa, ene bolbol xydelmerişedei toolşoluulhan, xydelmerilji gargahan ba zaarabotna henel unalga—ede byrgargahan baina. Ziseelxede, Moroozovoi baigiln tekstilne faabril deere xydelmerişedei zalno xyleheniln 20 proc. ree deşoluulagdaa hen. vide 12000 priadilşilguud xad ylexxen baidalda on-dahan ba Varşava da ondo 20000 xydelmeril baigaa.

XIX-dxi veegei hyyle XX-dxi veegei exinde krizis xadaa ilangajaa yzegil krizis baihan jym krizis xadaa tymer zama guulaltatal deşaramduulrem, staal geze zergeneriln jixe bolhon de myn le ugaa jixexen de telgeer ugtuulagdahan ba Promiştlenne deşelele kapitalistnuud xadaa eegge predprijaatnuudhaa jixenyid barlşa gargaza baina. Ziseelxede, kapitalis nege pyyd reeşeeşee mynge olzo gargadag baina. Ene deşeleleñ hyyleer miştlennoştlin xysete utalbarlan xeleede,—k oroo hen. Krizisel dyry gynzeñil xarakteristikilji P-in istooriln xuriaangil doktor ygtenxel.

B. DROZD

SSSR-ei VERXOOVNO SOVEEDEI PREZIIDI YKAAZ

PROFEESSORNYO B. I. ZBAARSKI, R. D. SINEELNIKOV BA ASSISTEENT I. B. ZBAARSKIJI ŞAGNAXA TUXAL

V. I. Leninel bejilji xadagalxa talaar şuxala xydelmeri-nyydilji yngergeren gablagaal Zbaarskilji.

Azalal Ulaan Tugal oordenoor—professor Boris Ilji Zbaarskilji, urdan Leninel oordenoor ba „Xyndin Temdegei“ oordenoor şagnagdan. „Xyndin Temdegei“ oordenoor—professor Rafail Davit-doviç Sineelnikovilji ba Mos-

kovsko medinstityyde dexti assisteent Ilja Boris Zbaarskilji.

SSSR-ei Verxoovno Sjezdi del Prezidiymel tyry M. KAL

SSSR-ei Verxoovno Sjezdi del Prezidiymel sekret A. GOO

Moskvaa, K 1939 onoi apre

Byxesojuuzna Kommunis (bolşevilgyydel) Partiin XVIII sjezdilji tynerez malxidal amşalza baihan momeent. ZURAG DEERE: Prezidiymde: Nyxer Staalin, Voroşilov, L. M. Kaganoviç ba nyxer Staalin da telegyyd ba sesegyydilji barluulhan, tymer zamaixidal xyyged. F. Kisirovot foto (TASS-in fotoxrooniko).

**Xariiusalgata redaaktorilij orologšo
G. Daşicereenov.**

EREGTEI BA EMEGTEI KOLXOOZNIIGUUD, SOVXOOZUUDAI EREGTEI BA EMEGTEI XYDELMERIŞED, XYDӨӨ AZAXIIN SPECIALISTNUUD

ERXIM ŞANARTAI NOOHIIJI JIXEER XAIŞALXIIN TYLӨӨ TEMESEGTII

Xonin azalhaa millionno doxooduud

Manai socialist xonin azal xadaa ton tyrgen teempеr xygzeze байна. Gansaxan le zili torşo soo (1936—1937 онуудта) manai orondo hyreg xoniloi

Xerbee, 1935 ondo kolxoozuud ba kolxoozniguud болбол 36 miangan тоонно noohiiji gyrende xudaldahan baigaa haa 1937 ondo ene ciifrenyyd xadaa 59 miangan тоонн xyrtеr угхан байна.

Kolxoozno tariiaşadta, paarti ba pravitel'stviin yzylyze baigaa ton jixe tuhalmzlin aşaar hyylei zilynnydte manai xonin azalai şanarşii jixeer hai'arahan байна. Kolxoozuud ba kolxoozniguudaar тушаагддаг, xaxad şıryyn noohonoi ydeleene eves xadaa hyylei 4 zilei torşo soo zurgaa daxin şaxuu jıe bolhon—5653-haa 32786 тоонн болhon байна.

Ede amzaltanuud болбол—narin noohotoi xonidiiji xygzeze gyrenei plaan ba ymsin-gеe xereglegede xoniduudiiji kolxoozniguudai yşelgedе tuhaxa tuxai* SSSR-ei Sovnar-koomoi bi BK(b)P-in CK-ei togtooliiji xereg deerens bejelyihene rezlytşad myn bolno.

Kolxoozuud болбол ynder deede produktivna kыlytтыne xonin azaliiji bil болголgin замдa oроzo, azaxiin done xoniduudii abna. Zıseelxede, Ordzonikiidzevske xizaarai, Levokymyske raioonol, "Kraasna Bydioono-

Xonidoi noohiiji baglalga ba maarkalalga

Tyryşşeer, noohiiji baglalga xadaa jixe şuxala bişе xereget adaliaar xaragdaxadaa болxo. Teed, bodoto deere, baglalgiiji narin niagtaar, zybeer jabuulga xadaa noohonhoo hain şanartai

vec" kolxooz xadaa yngeregeşilde dunda zergeer xonin byrihe 6-7 kilograamm noohiiji xaişalza abhan ta eorlingee feermehеe 4 million tyxerighe ylyy doxoodiiji kolxoozdo oruulhan байна. Gansaxan nege zilei torşo soo, Ordzonikiidzevske xizaarai, Kіtrovei neremzete kolxoozoi xonin azalain doxood 60 procenthee ylyy urgaza, 2319 miangan tyxerig doxoodiiji olohon байна.

Xonin azalhaa ton jixe doxooduud xadaa kolxoozno azalta yderel ynderеer tyelgiiji xangana. Vşee yngeregeşilde Kіtrovei neremzete kolxoozoi kolxoozniguud болбол gol tyleb, feermingee doxoodhoo 15 tyxerig 15 mynglii nege azalta yderetе abhan ba nı. Ene kolxoozoi kolxooznig nyxer Koolosov xadaa eorlingee olohon azalta yderet 22989 tyxerig mynge abhan байна.

Degelnnyd ba gutalnuudiiji yiledberileiglin tula yşegdehen şıryyn nooho xonidiiji xygzeze ei negen xamta, tedeniiji narin noohoto xusanuudaar metizaacalgin plaaniiji amzaltataigaar dyrgeze, jırexeşilde hain şanartai, narin ta xaxad şıryyn noohiiji gyrendeş byri jixeer ygejel

produukcii beledxelgin xeregte tusagaar udxaşanartai байна. Noohonoi baglalgiiji jaaza jabuulxa johotoib? Noohonol klassiroovko xe-

heneigee hyilde, tere darii, muu soortnuudiijin (zungag, xonidoi xylhee xaişalagdahan noohon, xonidoi hyylhee xaişalagdahan şinxeg noohon) xehег noohonhoon ilgaza, meşooгуud soo xeed baglaxa xeregte. Noohiiji baglalga xadaa eneeniiji xaişalaglin yjetel, tere nel yngetei ba klaassnostoi zoxilduulan jabuulagdaxa johotoi. Şoroi, bogtoi defeektne noohonuud болбол tusagaar baglalгада оруулгдaxa. Ere xonidoi noohiiji eme xonidoi ba negedhee xaişaluulhan xonidoi noohontoi xolizo болxogyi.

Merinoos ba xaxad şıryyn xonidoi noohiiji şıryyn noohotoi xonidoi noohontoi xolilgo болбол tere nel şanariiji-baga bi-

Seber, byxe noohiiji tuşaalga—kolxoozuudai doxoodiiji olon daxin deşelyyine

Noohiiji болbosoruulaglin promişlennost xadaa defeektne ba şoroi bogoor xoligdohon zaa bişе noohiiji abna.

Noohiiji reepkenyydeer, tezeeli yiledelnyydeer ba busadaar xolixo jabadal xadaa bi-dende ton jixe garzanuudiiji uşaruuldag, limehee ene xadaa manai oron ba kolxoozniguudiiji xoxiduuldag ba garzada оруулдaг байна geze kolxooznig, sovxoозuudai xydelmerişen byxen medexe johotoi.

Xereggyi eldeb zilynnydeer xolidohotoi baihan, noohonoi sen xadaa normaalsna noohonoi senhee nelleedgyi (20 procent) багаар segnedegdeг байна. Pravitel'stviin togtooloi johoор xereggyi, eldeb zilynnydeer jixe xolidohotoi baihan noohon xadaa ujalgata tuşaalgada oroldoşii abtaxa johogyi.

Noohiiji xereggyi eldeb xolidohonuudhaa zalsuulxin tula, ilangajaa ybelel yjede xoniduudai tezeelgiiji ba xaruuhalgiiji

şeer muuduuldag байна. limehee, şıryyn noohonuudaar xoligdoşood baihan noohonuudiiji meşooгуudta baglaxadaa, taar-nuud ba meşooгуud xadaa ton seber baixa, urgamaluudai toguudaar, argamzanuudai tahar-xainuud geze metedeer xoligdoogyi baixa jabadaliiji nariaar saxixa xeregte. Nege xehег, xelxii noohiiji nariaar ebxen monşogolizo, meşooгуudta baglaxa xeregte. Gebeş, xehег xelxii noohonuud taharxa johogyi. Zybeer şigelge болбол taariiji ekonoomnoor xereglegiiji xangana. Noohiiji baglahanai hyyleer, şignexе ba meşoo-ton arilgagdaxagy şıreer temdeg xexe xeregte.

tusagaar gurimda, zybeer tabixa xeregte.

Nelleed olon azaxiinud болбол xoniduudaiга xoriодoo orood baixada tezeelnnydiiji ygedeg байна. limehee, xonidoi noohondo şoroi boguudai, ybehe soloomlin tyrynnydei oroxon damzaggyi. Ene praaktika buruu, eneeniiji yrgelzelyyze болxogyi. Xonidoi xoriодoo ygei baixada tezeeliijin ygexe xeregte.

Noohiiji muu şanartai болgolgoдо viljaaldag, zişeelxede, nosorgonoо, ymehen g. m. urgamaluudai gazarnuudaar xonidiiji aduulxa болxogyi. Xonidoi ba feermenyydei xytelberilegged болбол xoniduudai noohonoi yşee xaişalgaдаgyi baixada, tedenel noohonoi seberlegdeze baihlın sag yrgelze azaglaxa baixa johotoi.

Muu şanartai ba xamuutai noohonol senglin 10-haa 40 proc. xyrtеr skiidkede orodog байна.

Xonidoi xamuu ybeşeniiji ilkvidlirovelje

Xonidoi xamuu ybeşen xadaa manai aradai azaxilda ton jixe xoxidoliiji, garziiji uşaruulna. Xamuu ybeşenel xoniduudhaa ton бага noohon xaişalagdadaг ba eneş eodegyixen baidag.

Xamuu ybeşenşer ybedehen xonidoi noohon xadaa noohonoi narin tkaaniiji yiledberilgede xereggyi baidag ba xarin, eneeneş sykoonno tkaam beledxegdeşii haa şanarigaa talaarmuu baidag.

Xamuu ybeşenşee nelleedgyi olon xoniduud yxedeg. Ilangajaa ene ybeşen болбол залуу

malnuudta xyndeşer yzegdeşyşetel baidag. Iimehee, xoniduud urgaxaa боллоо eodegyi, hula, tamirgyi бол ба jixenxidee yxedeg байна.

Xonidoi xamuu ybeşen ton ajuultai xaldabarita ybеmyn. Ene ybeşen xadaa nuudai bejede baiza ydedeg xoollodog mikroobuudhaa, muu ybeşenel tusagaar klee-nyydhеe bil boldog байна. nidol xamuu ybeşenel xorotoins arahanai xamuu dog.

Xamuu ybeşenei bil bolhiiji jaaza medexeb

Xamuu ybeşen xoniduudai bil болxodoo, dyrben ondoо tusagaar temdeg, ilgaanuudaar tanigdadag байна. Negedexieer, ene ybeşen xadaa tedenel bejiiji jixeer zagadanuudag, kleeşşeer şarxataşahan arhiijins maazuuldag, xaxa habarduulxiiji ba xerexiiji baaladag байна.

Xojordoxloor, arhanda noohonoinş uzuurta edieeretel sebyryynynd ba ulaan platnoo-nuud bil boldog байна;

Gurbadaxiaar, arian deerens, xalihanuud ba horşbonuud bil boldog байна;

Dyrbedexieer, arhaniins xa-

tuu, zuzaan boldog ba noonilins unadag байна. Gansaxan ba horşbonuud xuşagdanxai baidag xalsan noohon dufduurans bil болjym. Eneş ylemze jixe badoo, xoniduudai beşeeşide baxa yjede, tedenel noobxildens geelgedeg байна.

Ene ybeşenei egeel extindilin bil bolhiiji, zaboojox zarim gazarnuudainş noozulgaaza, medexe geze xonidod eşehdingee praaktike xydelmeriin ooped ba todhеe mededeg.

Ybeşen xonidiiji elyyr xonidhoo ilgaxa xeregte

Xerbee, xamuu ybeşen bil boloo geze heşeglee haa, veterinaarna vraaс ba feeldşeriiji tyrgеer duudaza jırylyxe ba tıme xonidiiji elyyr xonidhoo ilgaxa xeregte.

Xamuu ybeşeniiji emnextin

xeregte emnelgin hainuud profelagtişeska xeregşel bil. Xerbee, eneeniiji ygel xeregte sag болzortonş xonnydiiji abaa haa, tere ybtyrgеer ygel xegdexе байна.

Veterinaarna-sanitaarna zaabariiji narinaar sax

Xamuu ybeşenei kleeşşenynd xadaa ton yxesegyi jym. Eder xadaa xoniduudai bejehee gaduur—belşeeride, xargilda, debedşerte ba busadta xojor hara xyrtеr jıyş edingyi baiza şadadag байна. lime deerhee, xaldabaritai болhon xargi, belşeerilin gazar g. metiiji xojor harlin torşo soo xereglee болxogyi. Inventaarnuud ba xonidiiji xaruuhalglin xeregşelnnyd geze metediiji kreolinal 3—5 procentne xaluun rastvooroor,

xloorno izvioosklin 35 rastvooroor gy, ali şineerşalgadahan iizvestiin 5 xaluun rastvooroor deşcelxede hain baidag.

Xerbee, veterinaarna-san na zaabarinuudiiji ebdeze, niiji saxingyi baigaa haa, nelgin ba profelaktişeska erxim xeregşelnnydeer ybeşeniiji ilkvidirovelje doggyi jym geze baitar dodoo oligoxo xeregte.

Karantliniin ba xonidiiji ugaalgin zaabarinuud byy ebdegtii

Onдоо teehee abtahan xonidiiji, xerbee tedenel veterinaarna vraaсanuudaar xaragdaagy, gurban nedeeliin torşo soo karantlinida barigdaagy haanş,

hyreg xoniduudai xoriод tabigii, by nillyylegtii. Xonidiiji gansaxan le naarna vraaсlin xytelber ugaaxa xeregte.

NOOHIIJI ZYBӨӨR XAIŞALZA ABAGTII

Noohiiji zybeer xaişalga болбол tere nel şanariiji deşelyyldeg байна.

Xonidiiji xaişalгада şadamар oopotno xynydyiji tabixa xeregte. Xaişalгада şadamар oopotno xyn xadaa jixe noohiiji, hain şanartagaar xaişalza abdag байна.

Xonidiiji xaişalxin tulada tedeniiji barixadaa noohonhoonş bişе, xarin xolto xylheens barixa xeregte. Xonidiiji xaxuu talaaranş xebtyyleed, xynynydehş exilze ybsyylın, gedehеe gyzeeglin, dalanuudiijin, xaxuu taliişin, gujişin, nurgiişin xaişalhanai hyyleer, nygeş talaaranş erjiyize xebtyyleed tolgomş, xynynydehş ba hyyleins noohonuudiiji xaişalaad, tyryyneidexе adaliaar xaişalxa xeregte. Xonidiiji nurgaaranş erjiyize болxogyi, uşaranş jyb gexede, eneeneş gedeheniins zangiraza boldog.

Xygşen xonid болбол xaişalxada jixe nomoxon baidag, xarin залуу xonidons xadaa xyleereş xairadag ba jixeer tеrşeldeg байна. lime deerhee, залуу xonidoi xaişalagii egeel oopotno xaişalgaşadta daalgaxada, hain baidag.

Xonidoi noohonoi nolton ba şilgeti baixada xaişalagiiji jabuulxa болxogyi. Nolton noohon xadaa xadagalagdaa baixadaa gutadag (burııdag) байна. Xonidoto baihan noohaii şyuderhee, mananhaa xamagaalxin xeregte hyynidex ovşarniguudta xaxa baixa şuxala.

Xonidiiji ylen beşenş xaişalxa xeregte, jyb gexede, xerbee xonid şadxalan baigaa haa amışaxalxada tulıdag, tеrşeldeg ba limehee noohiiji muuxal boldogог байна.

Xaişalгада бага oopedtoi xynydyte, egeel tyryşşeer şıryyn noohotoi xonidiiji xaişaluulxa xeregte. Hyyleerens, tedenel eneeneş dadahan xolno, gurbadaxi dyrbedexi klaasudai noohotoi metisydydiiji xaişaluulxa.

Narin noohotoi ba cigalska xonidiiji, myn tereşelen, negedexi ba xojordoxi klaasundai

noohotoi metis xoniduudiiji namar xaişalza болxogyi. Ede xonidhoo namarai yjede xaişalagdahan noohon болбол bogonixonuud ba jırenxidee, noohonoi promişlennostido xereggyi baidag. Eneeneş gadana, namarai xaişalaghaa болzo, jırexe xabar xaişalгада-xa noohonlin bogonixon boldog байна.

Elektromexanitişeske xaişalga болбол hain rezlytşadiiji ygene. Ene xadaa xaişalaglin bytёşiiji deşelyyldeg ba jixe nooho xaişalza abdag байна.

Noohiiji muu şanartagaar xaişalga—xonidhoo noohiiji xeden xehегyydeer gy, ali butarxalnuudaar xaişalza abalga, noohiiji xeregşee xadaa tkaamsda golodhonuudiiji uşaruuldag байна. Noohiiji ilmer xaişalza jaabaş болxogyi.

Hyylei zilynnyde namar xaişalagdadaг noohotoi metis xonidoi too tolgol nelleedgyi urgaa. Teed, namar xaişalgadadaг noohon xadaa bogonixon, jixe xeregte bişе baidag. Ene noohon xadaa noohonoi ujalgata tuşaalgada abtagdaggyi, бага seengeer segnedegdeг байна.

Xonidiiji xaişalxahaa urda tee nariaar xaraza, şalgaza yzexe xeregte. Xerbee ybeşen xoniduudai baigaa haanş, tedeniiji elyyr xonidhoonş ilgaza tusagaar gryyppede xaxa. Xamuu ba bişе ybeşenygydeer ybeşen baihan xonidiiji tusagaar gazarta xaişalxa xeregte. Xaişalaglin baira, inventaarnuud ba xubşahanuudiiji erxebişе dezinfekcele şuxala. Ybeşen xonidhoo xaişalagdahan noohon xadaa tıme ybeşeer ybedehen xonidoi noohon gehen temdetеiger tusagaar tyryşşenydyte baglaxa xeregte. Tyryşşenydy myn le dezinfekcelegdehen baixa johotoi.

Promişlennostilin xereglegiiji xangaxahaa gadana, myn tere niiji hain şanartai noohoor xangaxa jabadal xadaa malazaal xydelmerilegşedel xyndlin xereg myn.

